דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסשע
פיר אסטערליכע אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וועס.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וועס.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. וועס.

פרים אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען. — קר. אָ. וועס.
האלביעהריג 4 גולדען. 50 קר. אָ. וועס.
פיערטעליעהריג 2 גולדען. 25 קר. אָ. וועס.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריריען.
אונד דער פרענומעראַנדאָ.פרייס
בעגינגט מיט דעם מאָנאַט דעם
ערשטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט,
ווייטצנער בולווער נומ׳ 29,
וואו מאן אויך דיא פרענומעראַ.
אָנ.געלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 82 זעכצעהנטער יאהרגאנג פעסט, פרייטאג כה תמוז ה׳תרמ״ד. Pest, den 18. Juli 1884.

☛ אינזערן דרייטען איינוויז איבער דיא שפענדען צור ערבייאונג דער טיסאָ.עסלאַ-דער סינאָאָג ווערדען ווייר אן אינזערער נאכסטען מאנטאגסנומ מער פערעפענטליכען.

יעללינעק׳ס מעטהאדע.

נור ווענג יידען גיבט עס אן איראַאָל, דיא פאן דען אנטסעמטען זא „איפרישטע״ געלעאבט ווערדען, וויא דער האבנעלעהרטע דר׳ אראל יעללינעק אן ווען, אונד דאס איזט וואהרהייט מיין אינזעהר; דענן דר׳ יעללינעק איזט גיבט אינער דער גראסטען געלעהרטען אונד אינער דער פלייסיגסטען שריפטשטעללער דיעזעס יאהרהונדערטס, זאגרדען ער איזט אייגר אייגר דער מוטהיגסטען מאנסען אונד דא גיבסטיגע באלדיגע אינזערער צייט; געגען דען אנטסעמטסמוס, דיא איפנעריכטונגען ווערקע יעללינעק יעלבע יעלליגע יאהרעגר ווענע ווערקען געשריבען האט, מאכט אינע קליינע בובלאטהעק איס, וואס ער יעדאר לייסטעט זיטדעם מאן אין בעדלן דען אנטעמטסמוס עפיזדען האט, איזט גיבראוכט אן בעלהאפט. קיים האט אירגענד אין אנטסעמטשטער אפאסטעל ווייג שטיממע גיגען דיא יידען עראכטן, זא האט יעללינעק איזט שאן ווייג בראוכבאר גיגען איהן פערטיג. אונד וואס יעללינעק שריבט ווייטר אן אסטערייך אויך שאן ווייג בעאכטעט.

דאך גיבט דאיבער יאללען ווייר דיעזר שפרעכען יעללינעק שריבען.

דיא ארט ווענג דאפפעלט איזט אינגנטהיל אונד איבט איהר דען פיגר אינע גיעדעשטעט טעדעגדע ווידערגיג איס. ער האט אינע אינגנע מעטהאדע, וועלבע ווערטה איזט, דאס איך ווייר וויא אוס עס טהייל אנאינגען.

דר׳ יעללינעק בעמיהט זיך דורכאוס גיבט דיא יידען גענגאבער דען באוויללען אנגרייפען צו עגשטלדיגען, גיין, ער וויפט מיטהין דיא פראגע איך: ווי אויך דער דענן? ער גיבט דען יידענפיגדען אינען טריען שפיעגעל אחרעד האנדלונגען אונד דא מיס איך דער בלינדע ערקענגען, דאס דיא יידען אירע פיגדע אן פיגנגעפיהל, ווענגסטענס, מענשענלעבע אונד אנשאנדערקייט הערעדמאל איבערטרעפען. דיעזע גייג מעטהאדע דעס מאמפפעס ערפילדט דיא יידען; פיגדע מיט האס אונד וואהה, וויא ערדען גיבסטיגדען מענשען, ווענן מאן איהם דיא יאהרהייט אים גערוכט שלייערט, אבער זאגט פערשטעהען, אונד דאס איזט גענג.

דאך איבערגעבען ווייר יעללינעק זעלבסט דאס וואָרט.

אן אינער דיעזער גיעפסטען שריפטען, אן יעלבער ער דיא אנטסעמטשען צושטאנדע אן אונגארן בעשפריבט, איסערט זיך יעללינעק וויא פאלגט:

... גיבט דיא יידען, אנדערן אינגעלעגע גיבטשיידען שע פאלקבשטאממע, זונד פיר דיא זאנגענגנטע עמאנציפאציאן נאך גיבט דיא זונד אין אירער הערצענסקולטור, אין אירער גיסטעסבילדונג, אין אירעם וועלטען פיהלען אונד דענקען נאך גיבט אייגר פארטעשטען, אום דיא יידען גערעכט בעראנדערלן צו לאנגען; דיא מיסען ערסט צו דעזער הארט וועלבער קולטור ערצאגען ווערדען. אבערהייפ האט אין טייל דער בריסטליכען פאלגער אין וועלבער בעצעהונג נאך גיבט ענגע שטיפע ערהייבט, אויף וועלבער דיא יידען לאנגסט שטעהען.

איא אירר שייבט אטרעלע, שאנישיפ טען, גולגערדט אייפעפטעגט בריעפ, האלטעט דערען, לענגט אייע שטרין אין פאלטען, וויא טעפעלנסטע דענגטר, אום איבער דיא וועטען לערען דעס יידענטהום, איבער דיא איפשפריכע דעס תלמיד, דיא ענטפיהנגען דער יאבבענען, איבער דאס וועלבע לעבען אונד שטרבען דער יידען דען שאאב צו בעגבען אונד בעגלייטע דיא וועלט מיט מענשענפרייליכען פאישאנען, וויא מאן דיעזע פערקאמענען יידען צור וועלבע ערצעהונג, וואהרענד מיללאנען אייגער שטאמם, אונד גלייבענסגענאסען נאך גיבט איגמאל דאס אביב דער מענשליכהייט לענגען, קיגע אהנונג פאן אינער מאראל האבען, ווערדע אום לעבען, נאך אום האנדער אונד יאגדע, נאך אום פערמעהר מיט אירדען מיטמענשען.

ווייר פראגען: גיבט עס אינע אינגנע יידישע גמעינדע אן אינגארן, דיא אינגען מענשען וויא וויליאם ווערדאיא אייר גור דורך דאס לייבסטע ערגענאמט אייסריכטען ווערדען, וואהרענד אינגא יידישע אנטסעמטשע וואהלער זא ווענג אנ שטאנדסגעפיהל שאמגעפיהל אונד ערגעפיהל בע ווענען, דאס דיא אינגען, דער פיר וואהלטאטיגע ווינקע בעשטמטע גולדער אינטערשלאגען צו האבען אנגעקלאגט איזט, דאס האבסטע ערדען אונד פערטיגקאמט, דאס אן אינגען שטאטע גיבט, אבערטראגען; האמפט עס נאר דיעזער אינגען טהאטאבע דען פערלומדערען, הינטערען אונד שיעדען אן אינגארן, וויא אישטאנד, אנאר אונד שיפאנ צו, אבער דיא וועטלבען ווישטאנד דער אינגאריען ווענ אין פערדאמענדעם אורטהייל אינטפשפעכען? דעזעס אנטסעמטישע פאללגיאנס, דאס ווייר זאבען ווענגגנג האבען, דאס גיבסט אנדערעס פאר אינגען האט, אלס דען גאנצלבען ריאן דער אינגאריען ווענ דורך דיעב, פלנדערונג אונד טאדטשלאג, אונד אייגר דעססען בראנדערען אונד שאנדיפפטען הונדערטטיוזנדע אן אינגארן מיט גלייבענס ווענג הארען, אזט דער ווכערסטע בעגייז דאפיר, דאס דיא יידען אן וועט לבער בעגיעהונג האבער אלס פיעלע אירער בריסטליכען מיטבעגיאהנער שטעהען. דענן זאלבע דריא מענשען מיט אירעם גלייבענגן אנהאנגע זונד אינטער דען יידען אייגר דער גאנגען עדלע גיבט צו פינדען.

אירר שפרעכבע, דעקלאמירט אונד הינטעגע גענגען דיא יידישען יאבערער, אלס יינגן עס אן שאאנען צו ב׳, וא קיגע יידען יאהנגען, נאר קיגען יאבער גענבען מאכטע. אבגעזעהען דאפאן, דאס דיא בריסטליכען יאבערער האדטהעריגער אונד גענייסגעלאזע אלס דיא יידישען זונד, זא איזט זעלבסט דאס אפרהאנדענגען פאן יאבערערען אן דער מיטטע דער יידישען גלייבענגנאסענשאפט נאך אימער קיין בעייז גענגען אינגערען הייפט זאטין, דאס אייגר ערען איינגעלגען יידישען יאבע דער זא אונד זאפיל גייאלטטאטיגע מענשען, פלינדערער, טאדטשלאגער. ריבער אונד מאדער אינטער ניבטידען קאמפען. שטעללטע אויך נור איינ מאל אפ, ווענן דיא פאליציא ענטלאסען ווערדען מאכטע אונד קיין מילטאר אן דער הייפט שטאדט אינגארנס ווארע אונד מאן דען בעדוטען אונד דאס לעבען דער בעיאהנער בודאפעסטס דער גענאמטען גיבטייידישען בעפעלקערונג דארט אי לאסען מאכטע. אהר ווידעט קיגען אינגגען ווידען דארט טרעפען, דער מיט שטיגען אונד בעבע אויגען זיך בעיאפפגען ווידע, אום דאס אונד גוט, ווכערהייט אונד לעבען ווענס געבענמעגשען צו גע פאהרדען, וואהרענד אייגער נבטידען אינגער אלס ווילדע בעסטען אן דען אופערן דער דאנגא ווי דען אונד אבער פאמיליגאנגען, אפפענטל בע געבידע אונד פאלאסטע הערפאללען מאכטען. דיא יידען האבען קיגע פלינדערער, ריבער אונד מאדער אן אדער מיטטע; איר אבער איזט עס נאך גיבט געלונגען אויגען שטאמם פאן דער טהערהייט צו בעפרייען אונד פיר דיא וועטלבען צו געפרייען, דאס זיא נאמליך גיבט שלאגען, שטאמם, שטעכען, פערוויסטען, פלינדערן, ריבען, טאדטשלאגען, אן פערגאסענגס בלוטע, אן פערשטמ מעלטען ליבען זיך ווייטרן אונד דאס אנגסטגעשריא ווידרלאוט ווייטער מטטע וויא איגע אנטסעמטיש נאטיראלמעלאדיע אנהערען!

ניין! לאנגע גענג האבען ווייר געלעזען, וויא שלעכט, פערקאמען, ווטלד פערגעבלאזט, וויא שאדלה, פערדערבלוד אונד אינהיילטטפפענד דיא יידען זונד: ווייר וואללען איינמאל עס פערזוכען, איך איינען שפיעגעל פאר־וואללטען, אן יעל בעם אהר דיא וועטלבען צושטאנדע אן אייער איגענען מטטע אן פאללער קלאהיהייט זעהען וואללט אונד עס ווייר גיבט אינגעע שולד זיין, ווענן אהר גענאטטגט זיין ווערדע, פאר שאם דיא אינגען גיערערצשלאגען. דיא אנטסעמטען זונד וואלפען, דיא דאס לאמם אבער אנפטמטה אונד ולבסטבעהערשטיגע בעלעהרען וואללען, אבער ריכטיגער וואלפען אום שאפפעלגען, מאן מוס אהנגען דאס שיגהיליגע גוויאנד פאם לייבע רייסען, דאמיט זיא אן אהרער גאנגען אונטשטליכקייט אונד אינמענשלכקייט עשיגען.

צו דען פיסען דער מאנגער, דיא אינגסט אים דער מטטע דעס יידישען פאלקס הערפאר־גגאנגען זונד זונה, וואסען דיא פאלקער אונד הייסטען אייף דערען מאראלישע אינשפריכע אונד לעהרען — אונד נאך יאהרטיזענדען האבען בריסטליכע פאל מער נאר מאנגעס פאן דען יידען צו לעדגען, פאר אללעס, וויא מאן דיא פאלקסמאסען זאגפטגט, דטטגט, אום דען באנדען דער ראההייט אונד יידלהייט בעפייט אונד אירהע מאראלישע ערגיע הונג זא ווייט פאללעגדעט, דאס דיא גיבט קינדער אונד גריזע אן פאללער זואטה הינמאהדען, וויא דיעס אן דען לעטצטען טאגען אין יידלאנד געשע הען איזט. שטיהדעט פייסיג אום תלמיד, דער איך בעלעהרען ווערד, דאס אין איגגגעס מעגשענלעבען ערהאלטען, איגע גאנגע וועלט ערהאל־טען הייסט אונד דאס דיא פערלייגגנג דער מעגשענלעבע דיא שליממסטע גאטטעסלאסטע רונג איזט.

אינזערן דרייטען איינוויז איבער דיא שפענדען צור ערבייאונג דער טיסאָ.עסלאַ-דער סינאָאָג ווערדען ווייר אן אינזערער נאכסטען מאנטאגסנומ מער פערעפענטליכען.

יעללינעק׳ס מעטהאדע.

נור ווענג יידען גיבט עס אן איראַאָל, דיא פאן דען אנטסעמטען זא „איפרישטע״ געלעאבט ווערדען, וויא דער האבנעלעהרטע דר׳ אראל יעללינעק אן ווען, אונד דאס איזט וואהרהייט מיין אינזעהר; דענן דר׳ יעללינעק איזט גיבט אינער דער גראסטען געלעהרטען אונד אינער דער פלייסיגסטען שריפטשטעללער דיעזעס יאהרהונדערטס, זאגרדען ער איזט אייגר אייגר דער מוטהיגסטען מאנסען אונד דא גיבסטיגע באלדיגע אינזערער צייט; געגען דען אנטסעמטסמוס, דיא איפנעריכטונגען ווערקע יעלבע יעללינעק יאהרעגר ווענע ווערקען געשריבען האט, מאכט אינע קליגע בובלאטהעק איס, וואס ער יעדאר לייסטעט זיטדעם מאן אין בעדלן דען אנטעמטסמוס עפיזדען האט, איזט גיבראוכבאר פאן בעלהאפט. קיים האט אירגענד אין אנטסעמטשטער אפאסטעל ווייג שטיממע גיגען דיא יידען עראכטן, זא האט יעללינעק איזט שאן ווייג בראוכבאר גיגען איהן פערטיג. אונד וואס יעללינעק שריבט ווייטר אן אסטערייך אויך שאן ווייג בעאכטעט.

דאך גיבט דאיבער יאללען ווייר דיעזר שפרעכען יעללינעק שריבען.

דיא ארט ווענג דאפפעלט איזט אינגנטהיל אונד איבט איהר דען פיגר אינע גיעדעשטעט טעדעגדע ווידערגיג איס. ער האט אינע אינגנע מעטהאדע, וועלבע ווערטה איזט, דאס איך ווייר וויא איס עס טהייל אנאינגען.

דר׳ יעללינעק בעמיהט זיך דורכאוס גיבט דיא יידען גענגאבער דען באוויללען אנגרייפען צו עגשטלדיגען, גיין, ער וויפט מיטהין דיא פראגע איך: ווי אויך דער דענן? ער גיבט דען יידענפיגדען אינען טריען שפיעגעל אחרעד האנדלונגען אונד דא מיס איך דער בלינדע ערקענגען, דאס דיא יידען אירע פיגדע אן פיגנגעפיהל, ווענגסטענס, מענשענלעבע אונד אנשאנדערקייט הערעדמאל איבערטרעפען. דיעזע גייג מעטהאדע דעס מאמפפעס ערפילדט דיא יידען; פיגדע מיט האס אונד וואהה, וויא ערדען גיבסטיגדען מענשען, ווענן מאן איהם דיא יאהרהייט אים גערוכט שלייערט, אבער זאגט פערשטעהען, אונד דאס איזט גענג.

דאך איבערגעבען ווייר יעללינעק זעלבסט דאס וואָרט.

אן אינער דיעזער גיעפסטען שריפטען, אן יעלבער ער דיא אנטסעמטשען צושטאנדע אן אונגארן בעשפריבט, איסערט זיך יעללינעק וויא פאלגט:

פינדען. עס זייא דענן, דאס ער פאן זיך זעלבסט שפריכט, אדער דיא אין זיינער געזעללשאפט בעפינדלכען פערזאנען פיי קליינען קאנן.

ווענן אבער דער מענש אין דער געזעללשאפט לעבען ווילל, זא מוס ער זיך דען רעגעלן דער געזעללשאפט פיגען.

יולאוס ווערדאיאי מחאט יא, וויא דער וואנדער-קאמאריאנס, דער זיינע טרופפע דאפאנאנטע. ווערדאיאי פערטריעב דיא געזעללשאפט אונד וואנדעלט זיינע אי-נענען וועגנ: ער בלייבט זיך אבער דאס אויסחיל יעדער-מאנגס הינזוגעזעצטע, פאללשטאנדיג פערזיינצעלט.

ער איזט געגנווארטיג אין דעזזעלבען לאנד וויא דער דעלקווענס, דען מאן אם מאנאט צום נאלגען פיהרטע אונד דער, אונטער דעמזעלבען שטערנעל, אויפזייצטע „וויא זעלבזאם דאך דיעזע וואכע אנפאנגס: איך בין גיינע-ריג, וויא דיעזעלבע עגדען ווירד.“

אויך ער קאנן דאריבער גיינערייג זיין, וויא ווענ ע וואכע עגדעט!

* * *

דען עיסטען פיעספראעגע דאסטע ווערדאיאי אים יאהרע 1871, אלס ער אין איינעם אריטקעל דעם „ערעגע-עדטעט“ דיא פערזאן אינזערעם קאנגס אין איינער מאללי-ליהגען מאניער אנגרייפ, ווייל דערזעלבע אין קאשטיריא איינען מאאסט איזט דען קאיזער פאן יוסלאנד אויס-בראכטע, וואהרענד אין אנגארן זיך עדרעמאנן פיר דיא טירקען בעגייסטערטע.

דיא געשוואגענען שפראכען ווערדאיאי פאן דער אנקלאגע דער מאיעסטאטסבעליידיגונג פרייא. דיא פרייד וואר אללגעמיין. וויר איילטען פאס גערינסטראפע צום דאטעל דאלצוואטה, אום דען פרייסיזיך צו פייערן.

נאטירליך וואר ווערדאיאי דער העלד דעם טאגעס.

וואהרענד דעם מאללעס באס קאמיאטה, דער ווע-דאיאיס פערטהיידיגער גייזיגען, דיא אידס ציגאיטריי-מען 50 גולדען דאנאר פיר דיא פערוואנדעטען טירקי-שען בריעדער אן. אדער פערוואנדעטע טירקישע בריעדער! איך צווייפלע דאראן, דאס אידר דיעזע 50 גולדען יא געזעהען. —

קאמאטה בעמיסטען נאטירליך, דאסס דאס וויסטע-מיסטעריאוס דיא 50 גולדען גיכט אידס. אנדערען ווע-דאיאי ציגזייטיגען דאכט. עס נעשאה דיעס צו עדע דעם יאהרעס 1878 אלס דיא זאמטלונגען פיר דיא טירקען בע-דיסט אין פערזעססנהייט געראטהען וואהרען אונד דיא 50 גולדען ווער וואהרשיינליך דען ווייג אללדר — מישאנגא-געלדער גענאנגען. (פאיטעטעגע פאלגט.)

☞ ווייר ערוכען אינזערע געעהרטען פרענעמעראטען אונד אנדערע זיך מיט אידרען בישיפפען נור דיא רעגט אן אינזערע רעדאקציאן צו ווענדען אונד דיא אדרעסע איממער הייסלד וויא פאלגט אנגעגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטזנער בולייאר נומער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

פערלאזונג.

דער סאלסלאזע.

בייא דער אם 15. יולי פאריגנאמענען ציעהונג פיעל דער הויפטטרעففער מיט 20000 גולדען אויף נומ 94424; דער 2טע טרעففער מיט 2000 גולדען אויף נו 93370, אונד דער 3טע מיט 1000 גולדען אויף נו 59460. פערנער נעווינ-נען יע 200 גולדי נו 10230 אונד 22875; יע יע 120 גולדי נו 41477 63854 68032 אונד 95582; יע 110 גולדען נומ 171 23055 27026 61037 65828 74930 77562 אונד 84673 אונד יע 100 גולדי נו 16304 16908 22475 28723 31928 33965 44970 47047 58431 62800 80788 87061 אונד 95476.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרייזע.

געטריידע-געשעפט. וויצען וואר געסטערן פיעל צו מארקטע געבראכט, דער פערקעהר וואר מעסיג, 14000 מעטע-צענטנער וואורדען פערקויפט.

ווייצען טיסיס. (אלט) 3500 מעטע. 78.8 קילא 9.85 גולד; 100 מעטע-צענטנער 79 קילאגראמם 9.80 גולדען, 250 מעטע-צענטנער 79,5 קילאגראמם 9.77½ גולדען. — דעטטאא (נייע) 100 מעטע-צענטנ 80 קילא 9.75 גולדען. — פעסטער-באדען 100 מעטע-צענ. 78. ק. 9.57½ גול. 150 מעטע-צענטנער 75.5 קילא 9.20 גולדען. — דעטטאא (נייע) 300 מעטצ. 80 קילא 9.60 גולדען. — וויינבור-גער 1450 מעטע-צענטנער 76 קילא 9.70 גולדען. — באטשקאער 500 מעטע-צענטנער 76,5 קילא 9.60 גולד. אראדער 100 מעטצנטנ 77,4 קילא 9,55 גולדען. — וואלאכישער 1800 מעטצענטנער 72.7 קילא —.8 גול. (אללעס פיר 3 מאנאטס)

קארן 7.50 — 7.75 גולד.

האפער —.8—8.35 גולד.

גערסטע. (נייא) 8.32 גולד.

רעפס פיר איינסט-פעסטמעטר ל״ ״ צו 13½ — 13,52 גולד.

פרעסבורגער שלאכט-פיעהמארקט. דער איינ-טרעב אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאם 14-טען ד. מ. בעטרעגט 2003 שטיק. דאפאן ווארען 1016 אינגאריש. 769 פאלנישע אונד 218 דייטשע. דיא פרייזע ווארען: אינגאריש 58 — 63 גולד. פאלנישע 59. — 63 גולד. אונד דייטשע 60—65. גולדען. (אללעס פיר 100 קילאָ.)

ווייטער פרייזע.

שפרייטס 20.25—20.50 גולדען פיר 10000 לייטער פרעמען.

ווייטער שלאכטפיעהמארקט. דער איינטרעב אויף דעם ווייטער שלאכט-פיעהמארקט אם 14-טען ד. מ. בעטרעגט 1412 שטיק. דאפאן ווארען: 459 אינגאריש, 649 פאלנישע אונד 304 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פיר 100 קילאגראמם: אינגאריש מאסט-אכסען 56 — 63. גולד. פאלנישע 58 — 63. גולד. אונד דייטשע 54.—64 גולד.

פעראנטוואָרטלכער רעדאקטער: מאקס סאבאלטשי.

קאָנקורז.

בייא דער טעמעשוואר-פאבריקער אזט. קול. טיסגעמיינדע אזט פיר דאס ארטהאר. בעטהיין דיא שטעללע איינעם בעל תפילה, בעל קורה, שוחט ובודק, אונד מוהל הוראה מיט דעם יאהרעגע-האלטע פאן 500 פל. אונד האלבער שחיטה ואפארט צו בעזוגטען. — בעווערבער, ווערלע מיט בעפאהי-גונגסצייגנישען פאן מינדעסטענס וויייא אנגרארגנגס ארטהאר. ראבבינען פערזוהען זיך, האבען אידרע אפפעלרעט דעם געפעלרטען פארשטאנדיג איינגע-ווענדען אונד זיך איינעם פראבעפארטראגע צו אינ-טערצעהען. דייזעפעזוגען ערהאלט נור דער אקטעפ-טרעטע פערזיגעט.

טעמעשוואר-פאבריק, דען 8 יולי 1884.

דער פארשטאנד.

אנצייגע.

דאס איינציגע אללוסטרירטע איזרעל. אָרגאן

פיר בעללעטרישטיק אונד האמלעטיק, אויט

דיא לוויבהיטטע

הערוישגעגעבען פאן

ראבבינער דר׳ מאיר אין רעגענסבורג.

דיעזעלבע ברינגט בעלעהרענדע אבהאנדלונגען, פרעדיגטען בעדיעהר, אויסלעגונגען צו בעלעהרונגס דער יוגענד הוסטאלישע שריפטען, ערצעהלונגען, פערשיעדענע, נאטיצען, ראטהגעבען, לעזעראטען, תלמודשריפטען, גערעכטע עטע עטע. אללוסטראציאנען איז דעם פאטיגלעבען עטע. בולדער בעזאנגטע מאנגער, אונד לאסטע נור מארק 1,60 פיר-טעלאהרליג: אויט אלע דאס בי ל-ל יגנ ט ע אויזאליטיטיש פאטיגלעבלאטט. אללע פאסט-אנשטאלטען אונד בוכהאנדלונגען נעהמען בעשטעללונגען אן. אויך דירעקט צו בעזיעהען בוך ה׳ ב ו״ ר ה א ק, בוכדרוקעריי, רעגענסבורג.

☞ אינזעראטען פיגדען ווייטער פערבריטונג. פעטיט-צייל 20 פפעניג, אנאנגס אן אויר, ערפאהרען אונד לאנ-מאיען ווערדען נאאיש אויסגענאמען, דערגל׳ פאן קליינען געשיידען, דיא אינען קולטיסבלאטטען זוגען.

אנאלד קאדן גראבשטיג לאגער

בודאפעסט, ווייטגעגעשטראססע נו׳ 14

געגענאבער דער יאזאלשטאט, אונד לאנדשטראסע אום ארצשען הייזע

עמפפיהלט זיך אללען עגגען, ווערלבע דיא פרייזיגע אפפלבט דעם גראבשטיג ווענדענ צו ערפאללען הבאבען. ווערד שאגע גראבשטיג אויס מארמאר אונד גראנגט אין גאסטער אויסוואהל. קאדרעקטע גראבזטיגנגען, ווערד שאגע שרייפטען מיט עפטער פערגאללונג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

(אם שכת אונד יי״ט אויט ווערדען.)

☞ אויך פערלאנגען ווירד אין אללוסטרירטע פייטקראנט אינגעזענדעם.

מין-טאבעללע פאם 15. יולי

גלדיקורז		**לאזע**	
ווינער-אוגיא	100		
דונאנען	5	76	
עפפעניג.אינגאריש 8 גולדען נאר.			
שטיק	9	67	
דייטשע ווייטגאנגאפען	59	55	
20 מארק.שטיק	11	94	
מאפיר יינגל	1	21	
לאזע.			
834 .ער ראנד 4.פרעגען.שטאאטס.לאנד	125	25	
1880 .ער נאנדע	135	—	
דייטשע דאנדע	145	—	
1864 .ער ראנד צו 100 גולדען	168	50	
דייטשע 50	168	—	
אינגאריש.פרעמיען.לאנד צו 100 גולד.	114	75	
פרוינפראל.לאנד	114	80	
לאנד דומענינגען	39	—	
פרעמען.לאנד	20	10	
דונדיש.לאנד	176	—	
דלאנד.לאנד	43	—	
דאנד.אנטעפפעל.פאריש.לאנד	—	—	
אינגאנדנגר.לאנד	19	—	
פעלדינישע.לאנד צו 10 גולדען	19	—	
דלאפקיער לאנד 20	18	—	
אפפנער.לאנד 40	41	50	
פאריס.לאנד 40	38	75	
ווייאלא.לאנד 10	18	75	
פאלנ.לאנד 20	56	—	
וואלאכיער.לאנד 20	21	50	
פפ.נגנאאס לאנד 40	48	50	

יעדטע-פאפיעדע.			
אינגאריש דאנדענגעפ 6%	122	—	
דדעטע צו 4%	91	25	
אפפ.פאנד.רענטען שטיינר פרייא	103	10	
אינגאריש פאפיער.רענטע	88	20	
אינגאריש ווינדענפאפיערען	101	75	
פרעמדדיר באנאפיר	101	75	
דענגגאריש	101	50	
נאדיריש	101	25	
פאריש	100	50	
דלאפאדיש אונד פלאמענישע	—	—	
אינגאריש אינדענפאנדלאנדען	142	85	
ווייגגדקוס.אנלאנדען	—	99	
פאפאדיגדעפ דער אינגאריש נאדיגן.			
דרעדיס צו 5% פרעגענס	101	75	
דער אינגאריש דיפפאדדענען פאנד צו 5% פרעגענס	101	—	
דער אינגאריש אלדענטענען פאנד.	—	—	
דרעדיס.אנשטאלט צו 5% פרעג.	—	—	
דער אפפ.פאנד	—	—	
פאר.אפפ.פאנד 5%	96	50	

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען		פרוכט		
נאך-אונגאריש	פיר דעקאל		פיר דעקאל	פיר 100 קילאגראמם
	75	קארן	70—72	—.—
	76		60	—.—
	77		62	—.—
	78		41	8.10
	79		75	6.70
	80		73	6,65
	81		—	7.75
		וויצען	פיר דעקאל	פיר 100 קילאגראמם
				9.33
				9.74
				—.—
				6.72
				—.—
				6.90
				6.62
				13½
		זאק מעהל		
				kr.
				30
				80
				30
				40
				10
				80
				60
				—
				50
				25
				75
				25
				50
				—
				85
				—
				75
				—
				25
				—
				—
				—

געגעבשאנד דערזעלבען אײַסערקומקײַט, ווײַ דיא קאבען, אײַנ דזעזעלבען לאסען זיך אײַך מאנסמאל אין עמפּפינדליכער ווײַזע בעאײַנפלוסען. אײַך דרך דיא אײַנצעלנע אינטערשטוצונג זוכט דיא מיססאן, אײַנמערע גלייבענסגענאסען צו פאנגען. דיא דיא אײַנדאלטשען שפּיטאלער ניכט אים־בײַבען, ניממט מאן צו דעם דער מיססאן דיא צו־פלוכט, דאס נאך ייִדישע ווײַבער אינטערהאלטען ווערד. עס גיבט זעהר ווײַנײַג פאמיליען, זעלבסט בײַ דען ייִדלהאבענדסטען, דיא ניכט דען אײַנצע דער מיססאן אין אנשפּרוך נעהמען. דערזעלבע מאכט אומאנסט בעזונדע, שעיאהדט נראהט מע־דיאמענטע מערצען, פּלוטיער אי׳ נ׳ אײַך דע־דען פלאשען אדער שאכטעל שטעהט „אנ׳ די־דפאר״ אונד דאצײַשען דאס קרײַץ, דער אײַנצע־שרײַבט ווײַנע פאן דיעלינאן אונד נעזונעסט נראה־מען אינפּלוס בײַ פאסט דער נאנצען ייִדישען בע־פאלקערונג דער הילינען שטאדט. — דענענינען, וועלבע אײַנדיר הערדיר דען מיססאנסטלען אנפאר־טרײַען, ווערדען אינטערשטוצונג אין גלעך אונד אין נאטראלען, דיא שטײַער נעגעבען, מיט אײַנעם אײַנצע אלטעם, ווא עס אײַנגען עדמאנלכט, דיא אדמאנען אים דער שטאדט צו עגטבערדען, שטרײַטען אונד שלאגען־דען צווישען דען פאן דער מיססאן אונטערשטוצטען ווערדען אונד אײַ־דען גלייבענגענאסען, וועלבע דיא מיססאנאדע בעטער אײַנדרינגען ווערד אפּט. אונד עס־דען דאמיט, דאס זיך דיא פערזיכערטען צו אײַנדרען בעשטעהען פערטען. („אײַנדלען.״)

* (״״ע ד ר ס ט ע ר ע נ ״) ערדאך ניכט דער זאך, זאנדערן דער פאטער. ווי מיססען דאס אים פאראים אנגעדרען; זאגטס דאנגעט מאן בײַ פערזעהונגען. דער אלטע ווײַהעט צוראר ניכט אים „פערזעהונגען״; נעגען דאס ווערנטים, מאכט אײַך מיינע מסירות אבער דיא נײַע פעסטא ווערדען; דענע מיינע־ניכטען אבערלאסט ער דיינען נעלעבע־טען זאהנען, בײַ דער אלטע בעווײַהט זיך נאך ניכט אינמאל צור טיפע פאר, ווײַ עס דער זאהן טרוט. דאס זיך שפּעלערײַען, דענכט דער אלטע, דאס אללעס מיט דער הייסבלוטיגען יוגענד אבערלאס־טען ווערדען. ווא דער אלטע בעווײַהט אים ווײַ־נעדערטראכטיגער, ווײַ אבשיילכער. דער ווע־נגאנגע דאבבנער פאן נײַא פעסט פערזוכט נאמ־לוך אײַנען ייִדישען רעפאָרמפערטראין, דענסען עדערזאך אונד אײַנדרינגען אללערהאנד אין דער־ראבבינער אין דער־שטאדט אונד נאך אנדערע

אהנליכע „פערבעסערונגען״. אבער דיא מיל דענן דער אלטע בפר פאן דער ייִדישען דעלינאן האבען, אן דער ער יא אהנעהען קיינען אנטהיל האט? וועגען ער דאס ייִדענטהום האבען, זא האט אים יא זיין זאהן דען וועג געצייגט, ווא ער זיך הערפאן קאנן, אישטאצ אונד „פּנגעטלעך־שען״ ווערדען אהן מיט אפּפעגען ארמען אײַפגעה־מען, אונטער דען אנטיסעמיטישען מסט ניכט עס נאך אהנעהען קיינען אבטרינגען הבבנער.

* (״ד ר א ק מ א ד ר ע פ אן ד ע ס ס ע ן ד ר א ר מ ש ט א ד ט.) דער דענערענדע נראה־הערצאג פאן העססען־דארמשטאדט ווא בעקאנגט־לוד דער שוועגעריאהן דער קאנען ווקטאריא פאן עגגלאנד. דיא וונגע, קום 32 אהרנע נאך אפּפער נאנען אינס יעראך פאר דרײַא אהרען דאס אפּפער אדרער מיטטערלעכע געוײַהדען, אנדערס ווא טראטען דער ווארנגען דער ארצעט דאס בעטט אדרעס אהרנען דיפּפערטיסרראנקען טאכטער־בעגס ניכט פערלאסען ווא־לטע. דאס קינד שטארב אונד צוויי אײַנען ווא־כען שאטער פאלטע דעמזעלבען אײַך דיא מיטטער אינס נראב. דער נראהרערצאג דאר אונטראסטלד, זין שטערין נרעגעגולאן. נאך קום צוויי אהרנער ווטוער־שאפּפ פערלאנגטע זיך ידעאך דער טראסטלאוז נאטטע אין דיא פרײַא קאלעמנע, דערען אינצינע אײַנגעשאפּפ דארין בעשטאנד, דאס זיא — ווטוער ווא, דענן זיא אינס ווא־נסטס ווערד שאן, נאך אפּפ־נעהמה. נאך בעמאנדערס נעסטרן, אי נעכט אינמאל — מערד ווגנ. דער הערדשער פאן העססען־דארמ־שטאדט בעטרעגט דרײַזיג דרײַג לעבבע זא אפּפען אונד זא אנגע ערדע שרײַע, דאסס דאס טוגענדרינע העססישע פאלקבען דורך זינע דענעראנגע, דיא נטטע פרײַא קאלעמנע אים דעם לאנדבען ווטוען לאססען ווא־לטלטע, דאמיט דער נטטע נראהרצאג אינע נעלעגענהטיט האבבע, ווטטערע שלאנדאלע צו מאכבען. אבער אַ ווערד! ווא מיססען דיא נטטען העססען עלעבבען: אינעם שאגען מארגענס פער־קערבט דאס מינסטער־פראזעדענטבען דעם העסס־שען פאלאמענטבען, דאסס דאס הערדשערבען דיא פרײַא קאלעמנע צו דענעם ווטבבען נעמאכבט האט, דיא פאן נון אב דיא אללערגנאדנסטע נראה־הערצאגען אונד הערדשערען אללער העססען אונט־דאס פאראלאמענט ווא־אטער זיך. ווא־אס קאנגטע עס יעראך מערד טהון אלס דעם מינסטערפראזי־דענטען דען לייפּפפפּ נעבבען. דיא נראבטע אבער־ראשינג זאללטע יעראך ערסט נאכבאמטען. דער נראהרערצאג ערקלא־רטע נאמלוך 15 שטונדען נאך דער פערהאנדלונג, דאס נאכדעם זין מיטטעס פאלק מיט דענער נעלעבבטען הערדשערין ניכט ציפרדען אונט, זא ווא־לטע ער זיך פאן דערזעל־בען — שיידען. יא ער ערקלא־רטע דירעקט, דאס ער זינען נעטרײַען אונטערטאנען צו לעבבע דיא פרײַא קאלעמנע נאר ניכט מעהר לעבבע האבבע. ווא־אס קאנגטען עטצט דיא טרײַען העססען עטווא־אנדערעס טהון, אלס אהרען הערען פאן דער פרײַא קאלעמנע בעפרײַען. אונד ריכטיג שפּראך נאך 2 מאנאטען דער אבערסטע גערכטסהאף דעם העססען־דארמשטאדטשען ריכבעס דיא גע־ריכטליכע שיידונג אוים. אונד עטצט קאממט דאס בעסטע: דער געשעדענע נראהערצאג בעווערבט זיך באלד דארוף אים דיא האנד דער יונגסטען טאכטער דער קאנען פאן עגגלאנד, דער שוועס־טער זינער פערשטארבענען פרײַא, וועלבע ער, אונד וועלבע אהן שאן לאנגע לעבבען, דיא ער אבער נ ו כ ט ה ו ר א ט ה ע ן ד ו ר פ ט ע ו ו ״ ל ע ר ד ע ר ו ״ ט ו ״ ע ר א ״ ה ד ע ר ש ״ ״ ע ס ט ע ר ״ ו ״ א ר. דער ווטווער מיססטע אלוא אײַפאראען ווטווער צו זין אונד צו דיעוועס צווערקקע מיססטע דיא קאמאדיע מיט דער פרײַא קאלעמנע אנגעבאהנט ווערדען, דיא אײַך דורכ־געפּרהט ווארדע. דער ג ע ש ״ ע ד ע נ ע נ ראה־הערצאג ווהרד באלד דיא דעפּפרעצענדע פרײַנעצפּ־סען בעאטרקס אלס זינע נאטטען הרמפּפרהען. פרײַא קאלעמנע ערהעלט פיר דיא קרנגע אללע דען טטעל אײַנער נראפען אונד אין אהרעסנע־האלט פאן 25 טרזענד פראנקס.

* (״ג ט ״ ס ע ט ״ ע ן, ד ״ א ״ ״ נ ״ א נ ד ע ר — ב ״ ״ ס ״ ע ן) אײַך אנטראג דעם נאדרשען פענזאנדטען פראפעסארס אונד אנט־סעמטשען אבנעאדנעטען קארל נעדרייך האט דער אפּנער בריגגקלוב דאס שאנדבאטט „פּנ־נעטלענטנ״ אים דעם קלוב אײַנגעשלאסען.

* (״ ״ א ב אל ע ר א.) אין מארטעל זינד אין דען לעטצטען 24 שטונדען 68 באלערקראנקע נעשטארבען. אין טולאן האט זיך דיא לאנג עטוואס נעבעסערט. דער בריגגרמסטער דיפּפטא איזט נעגענען, הינגעגען זינד נעסטערן צוויי דאהע אפּפּיצערע, דיא נאטטען אײַנעם אדמיראלס, אין ארצט אונד אײַנע ווא־טערין (נאנגע) אין דער באלדע נעשטארבען. דיא עפּדעמע האט זיך אין דען לעטצטען נ ״ כ ט ״ ווטווער פערבריטעט.

* (״ד ע ר ש ״ ע ק ל ״ כ ״ ן ה ״ ט צ ע), וועלבע זיט אײַנגען טאגען הערדשט, זינד הער מערדע מעטשען צום אפּפער נעפאללען. אים לויפּ דיעווער וואכבע זינד 13 פערזאנען פאם זאנגעטטטטע נעטראפּפען וואדען אונד אײַך דער שטראסע צו־זאממענגעשטרעצט, אין ווען וואדען דיא באדע־אנשטאלטען נעשטרעמט אונד דיא דיענעגטאפּפּ־דעם העססען, דיא קאנג דער קאנגען, דיא הייללאנד דער וועלט, לאנגעזעהנטער שטערן יאקאבס, פאן דעם שאן בילאמס נעווייסזאגט. אײַך בײַנע מיינע קנע פאר דיי־נעבענדיעטער, דיך לעבי אײַך, דיך פערעהרי אײַך, אונד אין מיין הערין פיעל דיין עדסטער שטראהל, נלאנצענדע־יאקאבסטערן.״

הייוטיג פערזאנג דיא ווערדע אין אין דענענס־לאנדעס בריטען, מאכטאהאי וואהרדיך דורך דיא נעהאטשען ווארטע אין דען טיפּפסטען נרינדען זיינער זעעלע אינגע־רענס, אינדערטשעלם, אונד דיא וועלט וואר פלאטליך פאר איהם אללע הילינער וואנדער נעוואהרדען. זיינע שלערין שטאנד נאך מטטפערנאכט אײַך אײַנעם אײַנומאמען מען פעלדען אם פערזען מעדיאטפּר פאר איהם, רכטעטע דיא האהנען פערקנדנגנגען זיינער מעסטאטטטוידדע אן איהן, אונד זאהן איהן דאך ניכט, יא דיא שאן אין בעדענגנגנ, האלטונג, שפּראכע מעהר דער נייטטע. אלס דער קאנטע־וועלט אנגעגעהאיען. נעדאנקען אוסטאראדענטליכער אים קרייטטען דורך זיינען קאפּף: באלד גלייכבע ער, דיא צייט קאנגע ניכט מעהר פערען זין. ווא אים דיא נאטטליכע קראפט אונד דיא מאכט דעם מעסטאט פעלדעהען ווערדע, אונד דיא אין דערער נאכט עלדבטען צייכען דטטטען אײַך דיא באלדי־גע ע־פּלדלונג זיינער נאטטלדען בעדענגנגנ. (פאר־טט. פאלנט.)

דער דור ווענקט. ניכט מיך מיינט ער. אונד אײַך ווערדע פאר פרוכט שטערבען אין דזיינם אנגעזיכט. דיא אבער בינט מיט אים פערטרוט; דער נלט זיין ווענק.״

„א מיר נילט זיין ווענק!״ זאגטע מאכאטראי מיט דעם פייעלדכען פעסטען מאנג דער איבערצייגונג, אונד אנגעגע אונד אים אנדרע אין אנדרע אונד אונד אונד

אטטענטאט געגען דען רוסשען קאיזער.

דער צאר אלעקסאנדער דעמנאכסט וואר שוא בע-זוכען, צו וועלכעם בעהופ אין דער פאליטישען הויפשטאדט גראסע פאר-בעריטונגען געטראפען ווארדען. פאר-געסטערן יאורדע ערדאך אין טאלל קוהנעם אטטענטאט. וועלכעם דיא ניהילישטען גע-גען דען צאר-פאר-בעריטשטען, ענטדעקט, וואס דיא פערשיעדענע דעם אייזענבאהנען צו-מוהנעם צו-פאלגע האטטען. באדדאיסקי, דער פ-אודרעדע דעם וואר-שיער פ-ערענגסגעריכטעס וואורדע געסטערן, גע-וויס אין פאלגע איינער געריכטען אנגעגיגע, אלס ער איז דעם געריכטסאפאלע טראט, פאן איינעם שענדארמעריע-אפיצער פערריפען אונד אלס פערהאפטעט ערקלערט. באדדאיסקי פערוויכטע איינען שענדארמעריע-אפיצער פערהינדערטע, אין דער וואהנונג באדדאיסקיס הועלט זיך איינע פאר-מע יונגע רוססין פערשטעקט, דיא איינען טאג פאר-הער אנגעקאמטען איזט אונד הועלטע עבענפאללס פערהאפטעט ווארדע. אין דער וואהנונג באדדאיס-קיס ווארדע איינע קיסטע מיט ריוואלווערן גראסע מאססען שפ-ענגשטאפפען. פערטיגע באמבען דאלטע, איינע האנדדרוקעריע, ניהילסטישע פראק-לאמאציאנען, אונד דאס זיעגעל דעם ניהילסטען-קאם עם ענטדעקט. דאס פאר-יעפערטיגע דיאמאנט איזט אייסרייבער אם 30 דיזער אין דיא לופט צו שפ-רענגען. איס פאר-יעפערדענען בריעפען ענדיט הערפאר. דאס דיא פערשיעדאר, אן דיא שפטעע באדדאיסקי שטאנד. אללע פאלאסטע, אין וועל-כען דער מאיזער אין ווארשיא רעזידירטן אללטעג, אין דיא לופט שפ-רענגען וואללטען. עס ווארדען נאך פערהאפטעט 2 שרייבער באדדאיסקיס, דער שוענגלסט פאפלאדסקי, דער קיפפאנאו קאדען, 8 שטרענגען אונד מערדערע פאבריקסבאמבען. דער קיסטע, וועלכער דיא שפ-רענגשטאפפע פאם איס-פאנדע בראכטע, האטטע אין עפפעלדונגס-שריבען פאן איינעם האהען רוסשען ווארדענבאר-גער אן דיא גרענצבאמבען, דאמיט דיעזע זיעגע זאכען גיטט דערווידען.

פערשיעדענע ניאכריטען.

* אייס יעריוואלעס) אין צייט-טער טהייל דעם בערכטעס איס דער הויפטען שטאדט ווידע אינזערע מאגאזינסמעער) בע-שפריבען דער אנגלעריעסאבאנטשען וויטע דאס בארטיגען דער עגגליש פ-אאטקאנטשען מיססיאנס געוועלטשאפט. אונטער דען פוהרען דער גענעראל-שאפט הייסט עס אין דיעזעם בערכטע, זיעד מעה-רערע עהעמאליגע יוהען, זא אין פערלעגענאנגטער

פ-ערדלאגדער, דער הירטעקט אדער אינדיעקט פאן אנדערען געשיפטען זוהען אין זייגעם אינהיל-פאללען ווארקען אונטערשטיצט ווארד: פערנער אין גייסטער קראל, אין עהעמאליגער סעפאר-דישער יוהע, דער אויך צור בעקעהרונג סעפארדי-שער יוהען פערוועגדעט ווארד. בעזאנדערס טהאטיג וואר אויך דער זיבענ-ע שאפ-רא, דער דען בע-קאנגטען שווארדעל מיט דען מאאבטעראיגשרייבען אונס ווערק זעטצטע אונד נאך זייגער עגטלאר-פונג יגנעם זייגעם לעבען דורך זעלבסטמאר-דד אין עגדע מאכטע). דערזעלבע הועלט העבראישע פ-ערזיגונגען, אין אשכנזים צו בעקעהרען אונד בע-טעם גליינביגטע איינען אינטאלליגען האנדעל מיט פאטאר-אפען, ביכערן, ספרי תוריות, תפילין אונד מזוזות. דיא מיססיאן האט פערשיעדענע מיט-טעל, אים אידע אפפער צו פאנגען. אין ערסטער לינע זוכט מאן דורך געלדאנטערשטיצונג אנ-ווערבונגען צו מאכען, אונד זאמאלד מאן אין פער-אורטעם שאר בעקאמטען צו האבען גלויבט, זאגטע מאן וויללן פיר אללע זייגע בעדיר-פיססע. אין אנדערעם מיטטעל איזט דיא פערשאפפונג פאן ארבייט. דיא מיססיאן אינטערהאלט צו דיעזעם צוועקע אין דער אויסנשטאדט איינע אנשטאלט, וויא דיססטשע אונד מאנישע איינוואנדערע, זא וויא אך ווייטע אים דער הייליגען שטאדט ארבייט בעקאמטען. מאן האטטע איינען זעהר אגלעגען שטיגע אויס-אבען, איינען גאנטען הערדטען אונד דערגלייכען; דיא ארבייטער בעקאמטען אינ-געפאהר 50 קרייצער פיר טאג אונד ווערדען אויך פיר דען זאמסטאג, דען זאנגטאג אונד דיא פיער-טאגע בעצאהלט, אבגלייך זיא אין דיעזען טאגען גיטט צו ארבייטען בייטיגע. דיא ארבייט איזט שווער, אונד דיעזעגיגע, וועלכע מיעגע מאכען אנצוביעטען, ערהאלטען ווייטערע בעגיגסטיגונגען, דער הירטעקט אדער אינדירעקט פאן אנדערען געשיפטען זוהען אין זייגעם אינהיל-פאללען ווארקען אונטערשטיצט ווארד: פערנער אין גייסטער קראל, אין עהעמאליגער סעפאר-דישער יוהע, דער אויך צור בעקעהרונג סעפארדי-שער יוהען פערוועגדעט ווארד. בעזאנדערס טהאטיג וואר אויך דער זיבענ-ע שאפ-רא, דער דען בע-קאנגטען שווארדעל מיט דען מאאבטעראיגשרייבען אונס ווערק זעטצטע אונד נאך זייגער עגטלאר-פונג יגנעם זייגעם לעבען דורך זעלבסטמאר-דד אין עגדע מאכטע). דערזעלבע הועלט העבראישע פ-ערזיגונגען, אין אשכנזים צו בעקעהרען אונד בע-טעם גליינביגטע איינען אינטאלליגען האנדעל מיט פאטאר-אפען, ביכערן, ספרי תוריות, תפילין אונד מזוזות. דיא מיססיאן האט פערשיעדענע מיט-טעל, אים אידע אפפער צו פאנגען. אין ערסטער לינע זוכט מאן דורך געלדאנטערשטיצונג אנ-ווערבונגען צו מאכען, אונד זאמאלד מאן אין פער-אורטעם שאר בעקאמטען צו האבען גלויבט, זאגטע מאן וויללן פיר אללע זייגע בעדיר-פיססע. אין אנדערעם מיטטעל איזט דיא פערשאפפונג פאן ארבייט. דיא מיססיאן אינטערהאלט צו דיעזעם צוועקע אין דער אויסנשטאדט איינע אנשטאלט, וויא דיססטשע אונד מאנישע אינוואנדערע, זא וויא אך ווייטע אים דער הייליגען שטאדט ארבייט בעקאמטען. מאן האטטע איינען זעהר אגלעגען שטיגע אויס-אבען, איינען גאנטען הערדטען אונד דערגלייכען; דיא ארבייטער בעקאמטען אינ-געפאהר 50 קרייצער פיר טאג אונד ווערדען אויך פיר דען זאמסטאג, דען זאנגטאג אונד דיא פיער-טאגע בעצאהלט, אבגלייך זיא אין דיעזען טאגען גיטט צו ארבייטען בייטיגע. דיא ארבייט איזט שווער, אונד דיעזעגיגע, וועלכע מיעגע מאכען

*) שאפיא אינבראשטשט פאר צוויא יאהרען דיא וועלט האמיט, דאס ער איין ספר תורה געשריבען האטטע, וועלכעם וועניגסטענס 2000 יאהרע אלט איזט, וועלכעם אין מאאבטשעריפט (מואב) געשריבען איזט אונד אין וועלכעם דיא עשרת הדברות נאנען אנדערע לוחען אונד אנדערע גע-שטאלטן זוהען, אלס אין אינזערע ספרי תורות. דאס וועלכעם רוהמסט בריטיש מוזעאם פאן אקסאר לייגט זיך פאן שאפיא מייטען אונד פערשפראך 2,000,000 גולדען פיר דאס ספר תורה, שאפיא פערלאנגט ווייטער דאס דאפפעלטע, אנטער דען עגגלישען מוזעאלאנען האט דיעזע עגטדעקונג איינע וואהרע רעוואלוציאן הערפאהרענדיגט. ביז עגדליך איין דרייטעל אלטעסטען ספפשרי דיא עגטדעקונג מאכטע, דאס דאס ספר תורה איינע פאלשונג איזט, דאס שאפיא עס וועלכעם געשריבען האט איזט אבשטטט פאן אלטען ספרי תורות אונד דיא שריפט מיט אל זא פ-אפאריט האט, דאס זיא וויא איראלס איסוטען מיסטט.

מאא'ס הויפט עשען בארוך פאם ליכטשען אינוואבען, אונד זיין הערץ עפפעלטע אונבעגרעגטעט עדרזוכט פיר זיינען פריינד.

זא דעפטט דער קאמפף דעם וועטטערס געוועזען וואר, זא שגעלט דער אטטע עס זיך איינפאטאם. דאס פייער דעם היממעלס לאג באלד דאריבע וועדער אין דען באנדען דער נאכט גע-פעסטעלט, אבער זיא וואללטע זיך אידרעם עדדל-כען וועגעם ניכט לאנגע עפפייזען; דענן אין מולדעיגע, אבער אנהאלטענדרעם לוגט שטאטטע אויס דען וואל-קען, הינטער וועלכען דיא אבגעהענדע מאנדשיינע אין הינטערם גלאנצע הערפאהרטאם, וויא אין פ-אפאלנער הערד, דען פיעל לאם אונד גאנצאנדע דעם גענוגדעם אויס זיינער מיטטאנזרוהע גע-שטאם. אונד דער גון דאריבער לאגטע, דאס בייא זיינעם עפשיגען דאס שוואטהאפפע פאלק שייא דורך אללע טהריען פלוהטע, אונד איך קיינען לוגט מעהר הערען צו לאפפען וואנט. עבען האטטע נאך דער וויטהענדע שטרם גע-טטאנדען, אונד עפטע שאן לאנ דיא נאטור וועדער אין טיעפער רוהע, דוהם דאס מאן אס שטאר-קען. וועלכעם אין אללע וואהרנאהמ, דאס גיכט אללעס אין טרום גע-וועזען וואר. נאך דעם שטירמ פייערטיג דיא רוהע אידר פעסטם, אונד וויא דיא פאבאשען דעם שטירמס בלייבען אונד דאנגער גע-וועזען ווארען. זא ווארען דיא פאבאשען דער רוהע מאנדשיין אונד שטללע. דער שטרם איזט אין ווילדאיפבריוועדער מאנן, דיא רוהע איינע מילדבעיאגטע-גענדע פרוא, אונד וויא הערד אונד פרוא, זא וועד אידרע דיעגער אונד מאנדע.

פאן דען שיפאהרטען דעם מאנדעם, וויא מיט איינעם ציעבעגעטען אוטטפאנגען, שוואטם מאאבטהאי דורך דיא גלאנצענדע פלוטה נאך דעם אויסער צוריק, וויא באריוד ווייטער מיט ערפרישטפפאללטם שטיגען הארטיג. זיא וועכסעל-טען גוד ווייגע וואיטע צוואמטען, אינדעם זיך מאאבטהאי אנקלידעדטע. פלאטצליך פיעלען באריוס אינען אויף דיא שטטע דער נאהען פעלוגספאטטע, אונד אין לוט דיע איבעראשונג עגטשיד געוואגדע דעם קלאפטטע דוד-לענקטע מאאבטהאי'ס בליקע בעגגאלטם דען פעלוגען צו. אויף דעם איטעטטען יאגדע דער פעלוגטקופפע, וויא זיא וויא אייגע איטגעשטרעקטע האנד איבער דאס מעער הינגאגטע, שטאנד אדער שוגבטע פעלטמאר אין ווגגען אין מגגשליכער עגטשאלט, אין דעטטען ווייטאלטגעם בלוגדעגד ווייסען געוואגדע, דעם מאגדעם קלאפטטע זיל-בערשטראהלען זיך צו פאנגען שיגגען, אונד אין אלבער ליכטשטטטע גגנד דאפאן אויס, דאס מאן גלויבען קאנגטע, דאס גאנגע קלייד וויא אויס מאגדעטשטראהלען גגוועבע. דיא גגוכטטעגע וואריגן גיכט דייטליך צו ערקגגגען, אבער דאס פאגגאוגרייכע אייגע דער שטיגגגדען ייגגלגגגע גלויבטע אין דעמגלבען איגגען הגמגלשען גלאגגן צו ער-בליקקען. דיא ערשיגגגגג ווגגקטע מיט דער האגד אין דאס מגגער הגגגס.

„פאבאטהאי!" שטאטטלטע באריוד קגגס הארבאר, „עס איזט הארגגיגל, דע, וויא ער דיד פערשפראכען האט, אין מגגשליכער גגשטאלט ערשיגגגגן איזט."

פאבאטהאי אגגוגרשטטע גיכט; דיין אייגע גלוגדטע, אין לייזגגם צטטטגגן פלאג איבער דיגגע גלוגדטע.

„דיין גגבגגט איזט גאגגן ערהארט." פוהר באריוד פאגגם. „דיא בגגט מאכטטע איבער דיא גגגטטטע. דארגגם גגגגע גגן אייך דיא, מיט דעם עגגגגל דעם הערגגן צו דערגגן, ערהאלטטען ווייטערע בעגגגסטיגונגען. מאן זיא אין דען פאר-האלטטען קגגגג